

Nr 233.

Kungl. Maj:ts proposition till riksdagen angående anslag för budgetåret 1943/44 till skolöverstyrelsen; given Stockholms slott den 21 april 1943.

Kungl. Maj:t vill härmed, under åberopande av bilagda utdrag av statsrådsprotokollet över ecklesiastikärenden för denna dag, föreslå riksdagen att bifalla det förslag, om vars avlåtande till riksdagen föredragande departementschefen hemställt.

GUSTAF.

Gösta Bagge.

Utdrag av protokollet över ecklesiastikärenden, hållet inför Hans Maj:t Konungen i statsrådet å Stockholms slott den 21 april 1943.

Närvarande:

Statsministern HANSSON, statsråden PEHRSSON-BRAMSTORP, WIGFORSS, MÖLLER, ERIKSSON, BERGQUIST, BAGGE, DOMÖ, ROSANDER, GJÖRES, EWERLÖF.

Efter gemensam beredning med chefen för finansdepartementet anför här efter chefen för ecklesiastikdepartementet, statsrådet Bagge följande.

I årets statsverksproposition har Kungl. Maj:t under bilagan åttonde huvudtiteln, punkten 254, föreslagit riksdagen att, i avbidan på den proposition i ämnet, som kunde varda riksdagen förelagd, beräkna för budgetåret 1943/44 dels till Skolöverstyrelsen: Avlöningar ett förslagsanslag av 950,000 kronor, dels ock till Skolöverstyrelsen: Omkostnader ett förslagsanslag av 180,000 kronor.

Vid min anmälan av nämnda anslagsfråga framhöll jag, att inom ecklesiastikdepartementet till övervägande förelåg frågan angående en omorganisation av den centrala ledningen av yrkesutbildningen på grundval av det förslag i ämnet, som framlagts av den s. k. verkstadsskolutredningen. Då detta spörsmål emellertid krävde ytterligare beredning, borde anslagen till skolöverstyrel-

sen i riksstatsförslaget för nästa budgetår upptagas med ovan angivna beräknade belopp.

Tidigare denna dag har Kungl. Maj:t på min hemställan beslutat för riksdagen framlägga förslag om inrättande av en särskild överstyrelse för yrkesutbildning samt att anvisa erforderliga medel för dess verksamhet under nästa budgetår. Jag anhåller att nu få anmäla frågan om skolöverstyrelsens anslagsbehov för nästa budgetår.

I. Förslagsanslaget till Skolöverstyrelsen: Avlöningar.

Till en början ämnar jag upptaga frågan om den inverkan, inrättandet av en särskild överstyrelse för yrkesutbildning får på skolöverstyrelsens personalstat.

Innebörden för skolöverstyrelsens del av förslaget om inrättande av den nya överstyrelsen är i stort sett den, att den nuvarande yrkesskolavdelningen utbrytes. I propositionen angående inrättandet av den nya överstyrelsen har jag emellertid framhållit, att yrkesskolavdelningens bortfallande kommer att för skolöverstyrelsen medföra behov av vissa arbetskrafter för den yrkesbetonade undervisningen inom andra läroanstalter än dem, som tillhöra yrkesutbildningsväsendet, d. v. s. inom de allmänbildande skolorna. I nämnda proposition har jag även utgått ifrån att den centrala ledningen av skolköks- och handarbetsseminarierna skall kvarbli hos skolöverstyrelsen. Den yrkesbetonade undervisning i de allmänna skolorna, vilkens ledning alltjämt skulle ligga i skolöverstyrelsens hand, avser

- 1) undervisningen i husligt arbete i de allmänna skolorna,
- 2) undervisningen i manlig slöjd i de allmänna skolorna,
- 3) yrkesbetonad undervisning i praktiska realskolelinjer, praktiska mellanskolor och yrkesbestämda högre folkskolor samt
- 4) yrkesbetonad undervisning i fortsättningsskolorna och i folkhögskolorna.

1. Husligt arbete i allmänna skolor.

Verkstads skolutredningen (stat. off. utr. 1938: 54, sid. 49—51) erinrar, att undervisning i husligt arbete, d. v. s. ämnena h u s h å l l s g ö r o m å l o c h k v i n n l i g s l ö j d, i stor utsträckning förekommer i de allmänna skolorna. Till belysande av ämnenas förekomst meddelar utredningen följande sifferuppgifter:

Skolform m. m.	Hushållsgöromål		Kvinnlig slöjd	
	Antal avdelningar	Antal deltagare	Antal avdelningar	Antal deltagare
Folkskolan (läsåret 1935/36)	1,056	11,865	14,861	205,578
Högre skolor (vårterminen 1938) . . .	483	5,711	1,788	25,852

Verkstadsskolutredningen förklarar sig finna självklart, att — om den centrala ledningen av yrkesutbildningsanstalterna avskiljes från skolöverstyrelsen — denna myndighet likväl inom sig skall ha tillgång till erforderlig sakkunskap beträffande undervisningen i husligt arbete. Det ankomme dock icke på utredningen att bedöma, vilka befattningar som vore erforderliga härför.

Skolöverstyrelsen har i utlåtande den 14 februari 1939 över verkstadsskolutredningens förslag förordat inrättande av *dels* en ordinarie befattning i lönegraden A 21 såsom konsulent i hushållsgöromål, *dels ock* en arvodesbefattning (3,000 kronor) såsom konsulent i kvinnlig slöjd. Överstyrelsen anför.

Omfattningen av ifrågakvarande undervisning vid allmänna skolor är så betydande, att skolöverstyrelsen måste förses med egna fackkunniga arbetskrafter för inspektion av denna undervisning och för biträde vid handläggning av hithörande ärenden. Undervisningen i husligt arbete fördelar sig på tvenne ämnesområden, nämligen hushållsgöromål (skolköksundervisning) och kvinnlig slöjd. Vardera området måste företrädas inom skolöverstyrelsen av en särskild fackkunnig, lämpligen en konsulent. Konsulenterna skulle jämväl hava att taga befattning med ärenden rörande undervisningen vid skolköks- och handarbetsseminarier m. m. På grund av den överbelastning, som för närvarande gör sig gällande för de arbetskrafter, som skolöverstyrelsen nu kan disponera över för handläggning av ärenden och för inspektion inom berörda fackområden, har särskilt inspektionsverksamheten men även hithörande arbetsuppgifter i övrigt måst bliva lidande i betänklig grad. För att skolöverstyrelsen efter ett fränskiljande av yrkesskolavdelningen skall kunna för fullgörande av ifrågakvarande arbetsuppgifter allfort disponera över erforderlig arbetskraft, måste konsulentbefattningen i hushållsgöromål göras till heltidstjänst. En placering i lönegrad A 21 synes vara den lägsta möjliga, därest fordringar på fullgod kompetens skall kunna uppställas.

Konsulenten i kvinnlig slöjd kommer att i första hand anlitas för vederbörlig fackämnesinspektion samt som sakkunnigt biträde vid behandling av ärenden direkt berörande fackämnet. Nämda konsulent behöver icke anställas för heltidstjänstgöring. Vid bedömandet av omfattningen av de uppgifter, som komma att åvila berörda konsulent, bör beaktas, att någon egentlig fackämnesinspektion av undervisningen i ifrågakvarande ämne icke förekommit, sedan den tidigare förefintliga inspektörsbefattningen för undervisningen i kvinnlig slöjd år 1923 blev indragen. En blivande konsulent kommer sålunda att få en mera krävande arbetsuppgift än vad som fallet blivit, om en kontinuerlig inspektionsverksamhet tidigare hade kunnat upprätthållas. Med hänsyn till den omfattning, i vilken berörda undervisning förekommer vid de allmänna skolorna, kommer denna undervisnings övervakande att kräva avsevärd tid, även sedan vad som hittills måst eftersättas åter, så långt möjligt är, hunnit inhämtas. Överstyrelsen anser sig dock för närvarande böra stanna vid att för en blivande konsulent i kvinnlig slöjd beräkna ett arvode av 3,000 kronor.

2. Manlig slöjd i allmänna skolor.

Skolöverstyrelsen disponerar för närvarande icke någon konsulent för undervisning i manlig slöjd.

Sakkunniga rörande skolöverstyrelsens organisation ha föreslagit (stat. off. utr. 1938: 14) inrättande av en arvodesbefattning (3,000 kronor) för detta ändamål. *Skolöverstyrelsen* har i utlåtande den 29 oktober 1938 tillstyrkt detta förslag.

Verkstadsskolutredningen har för sin del ansett, att ifrågakvarande konsu-

lenttjänst är motiverad enbart med hänsyn till undervisningen i manlig slöjd, inklusive verkstadsarbete, i allmänna skolor. *Skolöverstyrelsen* bekräftar i yttrande häröver, att behovet av berörda konsulent icke påverkas av yrkesskolavdelningens eventuella avskiljande från skolöverstyrelsen. Överstyrelsen förutser tvärtom, att nämnda befattningshavare icke helt kan fylla behovet av fackkännedom inom skolöverstyrelsen för handläggning av vissa ärenden rörande den undervisning i verkstadsarbete, som förekommer vid vissa kategorier av allmänna skolor, samt för erforderlig fackämnesinspektion av denna undervisning på visst stadium. För tillgodoseende av sistberörda behov av tillgång till speciell yrkeskunskap borde lämpligen samarbete komma till stånd med överstyrelsen för yrkesutbildning och i enstaka fall särskilda sakkunniga anlitas.

3. Praktiska realskollinjer, praktiska mellanskolor och yrkesbestämda högre folkskolor.

Verkstadsskolutredningen har framhållit, att det måste tillses, att erforderlig sakkunskap rörande yrkesundervisningen alltfört finnes tillgänglig för överstyrelsen. Det syntes emellertid vara tillräckligt, om samarbete — under hand eller officiellt — skedde mellan den nybildade överstyrelsen för yrkesutbildning och skolöverstyrelsens återstående avdelningar liksom hittills mellan dessa och yrkesskolavdelningen. I den mån så funnes erforderligt, borde det givetvis åligga den nya överstyrelsen att biträda med inspektioner, granskning av examensuppgifter och dylikt. Bestämmelser rörande ifrågavarande samarbete syntes böra inflyta i verkens instruktioner.

Skolöverstyrelsen har även utgått från, att ovanberörda behov av speciell sakkunskap givetvis måste på något sätt tillgodoses. Överstyrelsen finner det också naturligt, att det mellan yrkesskolavdelningen och de övriga undervisningsavdelningarna förevarande samarbetet i berörda angelägenheter fortsättes, även om yrkesskolavdelningen ombildas till ett fristående verk. Med hänsyn till att även den yrkesbetonade undervisningen i allmänna skolor i vissa avseenden borde följa utvecklingen inom näringslivet, syntes en god kontakt i varje fall böra — liksom i pedagogiska och andra gemensamma undervisningsfrågor — upprätthållas mellan skolöverstyrelsen och överstyrelsen för yrkesutbildning. Samarbetet borde i de allra flesta fall kunna ordnas under hand utan någon onödigt omständlig procedur. Givetvis borde vissa allmänna bestämmelser rörande detsamma vara givna, lämpligen i verksinstruktionerna.

4. Fortsättningsskolor och folkhögskolor.

I fråga om den yrkesbetonade undervisning, som bedrivs i yrkesbestämda fortsättningsskolor, uttalar *verkstadsskolutredningen* bland annat, att i mindre utsträckning, såsom vid behandling av frågor rörande lärares behörighet, förebilder för undervisningsplaner och dylikt, borde samråd äga rum med sakkunnig person. Det samråd, som hittills skett med yrkesskolavdelningen inom skolöverstyrelsen, syntes för framtiden utan större olägenheter i stället kunna organiseras med en blivande överstyrelse för yrkesutbildning på enahanda sätt, som nu finge ske med lantbruksstyrelsen i fråga om det lika stora antalet fortsättningsskolor med undervisning i jordbruk med binäringar.

Enligt *skolöverstyrelsens* uppfattning böra jämväl nu berörda angelägenheter lämpligen ordnas genom samråd med den blivande överstyrelsen för yrkesutbildning i den utsträckning, deras sammanhang med respektive yrkes-

områden så påfordrar. Undervisningen vid folkhögskolorna inom sådana yrkesområden, som falla inom ramen för den blivande överstyrelsens för yrkesutbildning verksamhet, har, framhåller överstyrelsen, tämligen ringa omfattning och vad nyss sagts om samrådande med den nya överstyrelsen gäller även i detta fall.

Jag övergår härefter till att behandla skolöverstyrelsens anslagspeticita för nästa budgetår.

Skolöverstyrelsen föreslår följande förändringar:

- 1) Högre lönegradsplacering för avdelningscheferna i anslutning till vad tjänsteförteckningssakkunniga i sitt betänkande del II, föreslagit;
- 2) uppförande av förste och andre gymnastikkonsulenterna på ordinarie stat med högre löneställning än för närvarande (A 27, A 24 i stället för Eo 26, Eo 21);
- 3) ändrad personalorganisation på biblioteksroteln;
- 4) ökning av ordinarie-posten med 4,300 kronor med anledning av löneklassuppflyttningar;
- 5) ökning från 600 kronor till 1,000 kronor av arvodet till inspektören för blindundervisningen;
- 6) överflyttning från annat anslag av arvodet (3,400 kronor) åt inspektören för verkstadsskolorna;
- 7) överflyttning från annat anslag av arvoden (11,800 kronor) till biträden för student- och realexaminas anordnande samt kostnaderna (1,500 kronor) för renskrivning i samband därmed;
- 8) anställande av en amanuens (Eo 15) för handläggning av ärenden angående ersättning åt folk- och småskollärare för läkarvård m. m.;
- 9) arvode (1,150 kronor) för utförande av visst statistiskt arbete;
- 10) ökning av icke-ordinarieposten med 2,000 kronor för löneklassuppflyttningar;
- 11) ökning med 700 kronor av anslagsposten till rörligt tillägg.

Av skolöverstyrelsens framställning och de däröver avgivna yttrandena inhämtas bland annat.

P u n k t e n 1 (avdelningschefernas löneställning). Avdelningscheferna hos skolöverstyrelsen åtnjuta för närvarande i sådan egenskap utöver sin lön i lönegraden A 30 såsom undervisningsråd arvoden å 500 kronor för år. *Tjänsteförteckningssakkunniga* ha föreslagit en höjning av lönegraden till A 32 i samband med slopande av de särskilda arvoden. *Skolöverstyrelsen* förordar i första hand en placering i lönegraden C 7, i andra hand en uppflyttning till A 33. *Statskontoret* har tillstyrkt de sakkunnigas förslag, medan *allmänna lönenämnden*, som erinrat, att nämnden icke funnit sig kunna tillstyrka de sakkunnigas förslag överhuvudtaget, förklarar sig anse, att överstyrelsens nu föreliggande förslag icke bör läggas till grund för beslut beträffande avdelningschefernas löneställning.

P u n k t e n 2 (gymnastikkonsulenternas löneställning). *Skolöverstyrelsen* erinrar, att anslag till de två gymnastikkonsulenterna första gången anvisades av 1932 års riksdag och att de alltjämt äro uppförda på extra ordinarie stat, förste gymnastikkonsulenten i lönegraden Eo 26 och andre gymnastikkonsulenten i lönegraden Eo 21. Överstyrelsen erinrar, att den fysiska fostran i våra dagar uppbäres av en alltmera enhällig folkmening. Kravet på en tryggad

plats för gymnastik och idrott vid våra skolor möter icke längre några gensagor. Arbetsuppgifterna för denna konsulentorganisation ha vunnit den omfattning och stadga, att en varaktig inplacering av densamma i överstyrelsens personalorganisation icke längre kan väcka några betänkligheter. Under mera normala tidsförhållanden skulle överstyrelsen icke tvekat att föreslå konsulentorganisationens överförande på ordinarie stat med en personal åtminstone motsvarande vad överstyrelsen förordat i utlåtande den 29 oktober 1938, d. v. s. ett gymnastikråd i lönegraden A 30 och två gymnastikkonsulenter i lönegraden A 24. Ett sådant utvidgningsprogram måste dock måhända i nuvarande ogynnsamma tidsläge ställas på framtiden. Däremot anser sig överstyrelsen hava bärande skäl att ifrågasätta de båda nu anställda konsulenternas överförande på ordinarie stat. Överstyrelsen vill erinra om att på en annan punkt av överstyrelsens konsulentorganisation en sådan ändring genomfördes vid 1942 års riksdag. Det gällde även i detta fall ett område, där en central ledning visat sig svara mot varaktiga behov, nämligen det husliga arbetet. Den tidigare arvodesbefattningen för en konsulent för husligt arbete uppfördes från och med innevarande budgetår på ordinarie stat med placering i lönegraden A 26. — Beträffande förste gymnastikkonsulentens lönegradsplacering i lönegraden A 27 erinrar överstyrelsen, att förste bibliotekskonsulenten av 1942 års riksdag placerats i lönegraden A 27. Beträffande andre gymnastikkonsulenten erinrar överstyrelsen, att gymnastiklärarna vid de allmänna läroverken, folk- och småskoleseminarierna samt gymnastiska centralinstitutet äro inplacerade i lönegraderna A 20, A 21 respektive A 24.

Statskontoret har erinrat, att frågan om revision av tjänsteförteckningen för allmänna civilförvaltningen varit föremål för tjänsteförteckningssakkunnigas prövning, därvid dock de av överstyrelsen nu förordade ändringarna icke föranlett något förslag från de sakkunnigas sida. Vid sådant förhållande anser statskontoret en ändring icke nu böra ifrågakomma.

Allmänna lönenämnden erinrar, att särskilt tillkallade sakkunniga angående skolöverstyrelsens organisation i betänkandet 1938: 14 föreslogo bibehållande av såväl förste som andre gymnastikkonsulenten i för befattningarna hittills gällande lönegrader. Lönenämnden kan för sin del icke finna tillräckliga skäl vara anförda för att de båda nu ifrågavarande konsulenterna skulle tillerkännas den högre löneställning, som skolöverstyrelsen föreslagit. Den omständigheten, att förste bibliotekskonsulenten efter beslut av 1942 års riksdag uppflyttats till lönegraden A 27, synes enligt lönenämndens mening icke böra föranleda, att även förste gymnastikkonsulenten skulle beredas motsvarande lönegradsuppflyttning. Vad andre gymnastikkonsulenten beträffar, synes den i framställningen till stöd för förslaget om befattningens uppflyttning till lönegraden A 24 gjorda jämförelsen med de ordinarie lärarna vid gymnastiska centralinstitutet icke bärande. Lönenämnden finner sig icke kunna tillstyrka annan förändring av löneställningen å de båda gymnastikkonsulentbefattningarna än att befattningarna med bibehållna lönegrader överföras å ordinarie stat, för vilken åtgärd tillräckliga skäl synas föreligga. Beträffande förste gymnastikkonsulenten förutsätter lönenämnden härvid, att det tages under övervägande, huruvida icke det personliga lönetillägg av 2,000 kronor, som efter beslut av 1939 års riksdag tillerkänts nuvarande innehavaren av befattningen, bör undergå reduktion, motsvarande den löneökning, som skulle inträda vid tjänstens överflyttning på ordinarie stat.

P u n k t e n 3 (biblioteksrotelns personal). Skolöverstyrelsens förslag innebär följande förändringar:

Nuvarande organisation	Föreslagen organisation
Förste bibliotekskonsulent 1 A 27, —	Förste bibliotekskonsulent 1 A 27, —
Andre bibliotekskonsulenter 1 A 21, 1 Eo 21	Bibliotekskonsulenter . . . 2 A 24, —
— — —	Amanuens — 1 Eo 18
Kansliskrivare — 1 Eo 11	Kansliskrivare — 1 Eo 11
Kanslibitråde — 2 Eo 7	Kanslibiträden 1 A 7, 1 Eo 7
Kontorsbiträden — 2 Eo 4	Kontorsbiträde 1 A 4, —

Överstyrelsen erinrar, att frågan om en fastare personalorganisation på biblioteksroteln varit aktuell under en lång följd av år men av skilda anledningar kommit att uppskjutas, samt anför vidare bland annat.

Enligt överstyrelsens mening torde det inte vara möjligt att utan allvarliga olägenheter ytterligare uppskjuta frågan om ordinariesättning av här ifrågasvarande tjänster. Överstyrelsen erinrar om att tjänsteförteckningssakkunniga i sitt den 21 maj 1941 avgivna betänkande framhöllo, att de funnit frågan om relationen mellan ordinarie och icke-ordinarie befattningar falla utanför de sakkunnigas uppdrag. De sakkunnigas ingående undersökningar av personalförhållandena vid de olika verken hade likväl givit vid handen, att nämnda relation i många fall visat sig mindre tillfredsställande. Visserligen kunde det sägas, att den tidigare befintliga skillnaden mellan ordinarie och icke-ordinarie befattningar i flera hänseenden utjämnats, men lika obestriddigt vore, att ordinarieställning alltjämt innebure icke oväsentliga fördelar för befattningshavarna. De sakkunniga hade därför velat påpeka berörda förhållanden under uttalande av önskvärdheten av att uppmärksamhet ägnades däråt.

Överstyrelsen finner det uppenbart, att här ifrågasvarande arbetsuppgifter äro av bestående karaktär. Sedan år 1929, då den nuvarande organisationen för biblioteksärendenas handläggning inom överstyrelsen fastställdes, hava folk- och skolbiblioteken kunnat uppvisa en synnerligen kraftig tillväxt, både vad antalet bibliotek angår och med hänsyn till verksamheten inom de olika biblioteken. De senaste årens utveckling visar, att denna expansion fortgår med ökad styrka. Den växande betydelse, som särskilt folkbiblioteken fått i nuvarande läge, ger enligt överstyrelsens mening ytterligare vikt åt det arbete, som nedlägges inom den av bibliotekskonsulenterna ledda avdelningen av överstyrelsen. Detsamma kan göras gällande med hänsyn till skolbibliotekens ökade betydelse för undervisningen.

Under sådana omständigheter torde några berättigade invändningar mot en ordinariesättning av flertalet här berörda befattningar inte kunna resas. Enligt överstyrelsens mening föreligger här i eminent grad ett fall, där relationen mellan ordinarie och icke-ordinarie befattningar måste betecknas som »mindre tillfredsställande».

Såsom skäl för de båda andre bibliotekskonsulenternas uppflyttning från 21 till 24 lönegraden framhåller skolöverstyrelsen bland annat, att till följd av det starkt ökade arbetet med den statliga ledningen av folkbiblioteksväsendets åligganden, vilkas handläggning tidigare kunnat medhinnas av förste bibliotekskonsulenten, i ständigt ökad utsträckning måst överskjutas på endera av de båda andre bibliotekskonsulenterna. Erfarenheterna från senare år hava givit vid handen, att detta överskjutande av självständiga arbetsuppgifter

i lika grad kommit att gälla båda andre bibliotekskonsulenterna. Disproportionen mellan å ena sidan kraven på självständigt handläggande av vissa arbetsuppgifter och å andra sidan tjänsteställning och löneförmåner synes överstyrelsen påfallande. Lönesättningen för centralbibliotekarierna har gjort saken ännu mera påtaglig. Lönerna för bibliotekarier vid centralbibliotek ligga i flertalet fall högre — och i stor utsträckning åtskilligt högre — än andre bibliotekskonsulenternas, samtidigt som enligt överstyrelsens mening andre bibliotekskonsulenterna i princip lämpligen borde rekryteras just bland centralbibliotekarierna.

Överstyrelsens förslag innebär även utbyte av en kontorsbiträdesbefattning mot en amanuens, en anordning som av överstyrelsen föreslagits redan i dess yttrande över skolöverstyrelsesakkunnigas förslag av år 1938. Överstyrelsen framhåller nu, att en väsentlig del av de arbetsuppgifter, som åligga den nuvarande kanslipersonalen, förutsätter förtrogenhet med biblioteksarbete samt god litteraturkännedom. Betydligt mer än hälften av arbetet faller sålunda på dels katalogiseringsarbete och förberedande redigeringsarbete för de olika av bibliotekskonsulenterna utgivna katalogerna, dels granskning av ansökningshandlingar från bibliotek. Den för detta liksom för åtskilligt annat arbete önskvärda underbyggnaden är utbildning för anställning vid folkbiblioteken. Denna utbildning omfattar för närvarande elevtjänstgöring vid bibliotek samt genomgången femmånaders biblioteksskola. Förutsättningen för deltagande i biblioteksskolan är praktiskt taget avlagd akademisk examen. Det ligger i öppen dag, att det från dessa utgångspunkter måste erbjuda betydande svårigheter att tillfredsställande rekrytera de ifrågakarande befattningarna i 4, 7 och 11 lönegraderna. Att överstyrelsen trots detta vid nyrekrytering under senare år kunnat förordna personer med folkbiblioteksutbildning, torde väsentligen bero på den meritering för befattningar vid folkbiblioteken, som en tjänstgöring hos bibliotekskonsulenterna innebär. Med skäl torde emellertid kunna ifrågasättas, om ett sådant tillvägagångssätt, som bland annat medfört en mycket stark omsättning av personalen i hithörande grader, i längden är försvarligt.

Statskontoret har avstyrkt ifrågakarande förslag. Beträffande andre bibliotekskonsulenternas löneställning erinrar statskontoret, att denna fråga redan prövats av tjänsteförteckningssakkunniga utan att föranleda något förslag. Vidkommande förslaget om överförande av viss extra ordinarie personal på ordinarie stat har statskontoret icke funnit frågan härom vara av den angelägenhetsgrad, att i nuvarande statsfinansiella läge åtgärder böra vidtagas i sådant syfte. Härtill komme, att i avvaktan på slutligt ställningstagande till en blivande omorganisation av överstyrelsen försiktigheten syntes bjuda, att några större förändringar i överstyrelsens organisation icke vidtoges. Vad särskilt anginge den hos bibliotekskonsulenterna anställda kanslipersonalen ville ämbetsverket framhålla, att överstyrelsen på anförda skäl förklarar, att en mycket stark omsättning av ifrågakarande personal ägde rum. En dylik omsättning syntes statskontoret fördelaktig ur såväl överstyrelsens som folkbibliotekens synpunkt. Med hänsyn härtill syntes snarare kunna ifrågasättas, om dessa befattningar borde vara förenade med pensionsrätt. Ämbetsverket ville emellertid icke motsätta sig, att befattningarna alltjämt bibehölles såsom extra ordinarie.

Allmänna lönenämnden har beträffande förslaget om lönegradsuppflyttning av andre bibliotekskonsulenterna anfört.

I betänkandet angående skolöverstyrelsens organisation föreslogs för den s. k. biblioteksrotelns ledande personal, bortsett från chefen, en ordinarie konsulenttjänst i vardera av 26 och 21 lönegraderna. I utlåtande häröver anförde allmänna civilförvaltningens lönenämnd, att en placering i 24 lönegraden syntes lönenämnden tillfyllest för den högre av de båda bibliotekskonsulenttjänsterna. Vad beträffar det nu föreliggande förslaget om uppflyttning av båda de ifrågakvarande bibliotekskonsulenterna från 21 till 24 lönegraden får allmänna lönenämnden anföras, att även om vissa skäl måhända kunna tala till förmån för en förbättrad löneställning för de nu till 21 lönegraden hänförliga tjänsterna, det likväl syntes lönenämnden lämpligast, att avgörandet av denna fråga får anstå i avvaktan på resultatet av blivande utredning angående löneställningen för vissa tjänstemän vid statliga arkiv, bibliotek och museer. Lönenämnden har emellertid för sin del intet att erinra mot en sådan omedelbar förändring, att den nuvarande extra ordinarie andre bibliotekskonsulenten, som kan åberopa avsevärd tjänstgöringstid, erhåller ordinarie anställning i 21 lönegraden.

P u n k t e n 5 (arvodet åt inspektören för blindundervisningen). *Skolöverstyrelsen* har erinrat, att inspektörsarvodet, 600 kronor, utgått med oförändrat belopp sedan år 1914. *Inspektören*, rektorn vid blindinstitutet å Tomtebodas G. Ek, har framhållit, att med nämnda belopp även skola bestridas kostnaderna för skrivmaterialier, renskrivning m. m., samt att med befattningen bland annat följer att mottaga och kontrollera uppgifter angående blinda under 20 år från landets samtliga skoldistrikt, att besvara remisser och att gå blindskolorna och andra tillhanda med råd och upplysningar av skilda slag. *Statskontoret* har avstyrkt förslaget om höjning av arvodet med 400 kronor under framhållande, att ämbetsverket för sin del funnit arvodet i huvudsak väl avvägt i förhållande till övriga på skolöverstyrelsens avlöningsstat upptagna arvoden till konsulenter och inspektörer, särskilt arvodet till inspektören för dövstumundervisningen, vilket, fransett omreglering med hänsyn till bortfallande dyrtidstillägg, utgått oförändrat sedan år 1915.

P u n k t e n 6 (arvodet åt inspektören för verkstadsskolorna). Detta arvode utgår för närvarande med 3,400 kronor ur anslaget till understöd åt verkstadsskolor för viss arbetslös ungdom. *Skolöverstyrelsen* föreslår nu, att arvodet överflyttas till överstyrelsens avlöningsanslag. *Statskontoret* tillstyrker förslaget.

P u n k t e n 7 (biträden för examinas anordnande). 1942 års riksdag uppförde på riksstaten ett anslag av 200,000 kronor till Vissa kostnader för student- och realamina. Ur detta anslag utgå för närvarande *dels* 11,800 kronor till arvoden åt biträden inom skolöverstyrelsen, *dels* 3,800 kronor till renskrivning, expenser m. m. *Skolöverstyrelsens* förslag innebär, att beloppet om 11,800 kronor och 1,500 kronor av beloppet om 3,800 kronor, tillhoppa 13,300 kronor, skola överflyttas till överstyrelsens avlöningsanslag. *Statskontoret* har tillstyrkt detta förslag.

P u n k t e n 8 (ny amanuens). Härom anför skolöverstyrelsen.

Enligt folkskolans avlöningsreglemente, nr 619/1942, §§ 28 och 43, äger ordinarie eller extra ordinarie lärare rätt till ersättning i viss omfattning för kostnad för läkarvård, läkemedel m. m. Beslut om sådan ersättning fattas av

skolöverstyrelsen. I det förslag till avlöningsreglemente för de högre kommunala skolorna, som den 11 april 1942 avgivits av 1941 års lärarlönesakkunniga, föreslås enahanda förmåner för ordinarie, extra ordinarie och extra lärare vid högre kommunala skolor. Jämväl i detta fall skulle skolöverstyrelsen vara prövande myndighet.

Att prövningen av de talrika och i många fall komplicerade ersättningsärendena måste betydligt tynga överstyrelsens arbete har av de sakkunniga förutsetts. I sitt den 9 februari 1942 avgivna betänkande med förslag till folkskolans avlöningsreglemente (1942: 9) framhålla de sakkunniga, att det icke är för dem möjligt att exakt angiva omfattningen av de nya arbetsuppgifter, som handläggningen av hithörande ärenden komme att medföra för överstyrelsen. »Antalet lärare, vars sjukvårdskostnader under redovisningsåret 1940/41 överstigit 100 kronor, har — — — av de sakkunniga beräknats till omkring 1,300. Om man med ledning härav antager, att framställningar rörande ersättning för sjukvårdskostnader årligen komma att ingivas av ett motsvarande antal lärare, medför handläggningen av dessa framställningar en icke obetydlig ökning av överstyrelsens arbetsuppgifter, och torde därav följa ökat behov av arbetskraft inom överstyrelsen. Det synes emellertid böra ankomma på skolöverstyrelsen att avgiva förslag rörande den förstärkning av kanslipersonalen, som kan befinnas bli erforderlig, därest handläggningen av ifrågasvarande ärenden kommer att åvila överstyrelsen.»

Även om tillgången till medicinsk sakkunskap inom överstyrelsen är tryggad genom anställandet från och med innevarande budgetår av en skolöverläkare, är det uppenbart, att, på sätt de sakkunniga förutsatt, särskild arbetskraft bör beräknas för kansliarbetet. Ännu är naturligtvis ingen säker uppskattning av arbetsomfattningen möjlig. Tills vidare nöjer sig därför överstyrelsen med att hemställa om anslagsförstärkning för avlönande av 1 extra ordinarie amanuens i lönegraden Eo 15. För detta ändamål erfordras i runt tal 4,800 kronor.

Statskontoret har erinrat, att 1942 års riksdag ställt medel till överstyrelsens förfogande för avlönande av en amanuens hos skolöverläkaren. Innan närmare erfarenhet vunnits rörande denne amanuens arbetsuppgifter och eventuella möjligheter att handhava sagda granskning, borde försiktighet iakttagas i fråga om anställande av ytterligare arbetskraft. Med hänsyn härtill syntes det vara tillfyllest, om medel beräknas till avlönande av en extra tjänsteman i 12 lönegraden med halvtidsanställning.

P u n k t e n 9 (1,150 kronor för visst statistiskt arbete). *Skolöverstyrelsen* anför.

Vid vissa allmänna läroverk och därmed jämförliga läroanstalter pågå försök med prövningsfri intagning av nybörjare. Skolöverstyrelsen har anbefallts att, så snart ske kan, inkomma med redogörelse för de erfarenheter i olika hänseenden, som genom ifrågasvarande försöksverksamhet inhämtas, samt med det förslag, vartill erfarenheterna kunde giva anledning.

Försöken skulle ursprungligen omfatta 25 allmänna läroverk, fyra kommunala flickskolor, tre kommunala mellanskolor och en praktisk mellanskola men hava sedermera utvidgats med ytterligare fem kommunala flickskolor och en privat högre flickskola. Huvudsyftet med försöken torde vara att utvärdera, huruvida ett gynnsamt lärjungesurval bäst främjas genom intagning på grundval av folkskolebetyg eller inträdesprövningar eller genom anlitanande av båda dessa urvalsmetoder i förening, huruvida borttagandet av inträdesprövningarna kan

förväntas öka tillströmningen till de högre skolorna och huru höga inträdesfordringarna böra sättas, för att ett tillfredsställande studieresultat skall vara sannolikt.

Vid ingången av budgetåret 1943/44 ha försöken fortgått i fyra läsår, och det insamlade materialet bör vara tillräckligt för den anbefallda utredningen. Tydligt måste utredningen kräva ett ganska avsevärt räknearbete. Till en del är detta av den art, att det bör kunna utföras av arbetslösa kontorister, därest behov att finna sysselsättning för sådan personal vid denna tidpunkt alltjämt är för handen. Överstyrelsen anser sig därför behöva beräkna medel allenast för den del av arbetet, som förutsätter användningen av mera avancerade statistiska metoder. Arbetet bör kunna övertagas av överstyrelsens statistiska avdelning, under förutsättning att dess arbetskrafter något förstärkas. Överstyrelsen beräknar, att en extra amanuens i lönegrad Ex 15 bör engageras för arbetet under en tid av tre månader. Kostnaderna belöpa sig till i runt tal 1,150 kronor.

Statskontoret har förklarat sig icke ha något att erinra mot överstyrelsens ifrågavarande förslag.

I anslagsposten till arvoden och särskilda ersättningar, bestämda av Kungl. Maj:t, ingår ett belopp av 9,000 kronor till arvode åt ett byggnads-sakkunnigt biträde. Vidare har under anslagsposten till avlöningar till övrig icke-ordinarie personal anvisats ett belopp av 6,000 kronor till arvode för arbetshjälp åt det byggnadssakkunniga biträdet.

Beträffande anslagsposten om 9,000 kronor till det byggnadssakkunniga biträdet har *skolöverstyrelsen* erinrat om föredragande departementschefens yttrande i 1942 års åttonde huvudtitel, att, då den sakkunniges arbete möjligen kunde komma att minska till följd av brist på byggnadsmateriel eller andra kristidsförhållanden, det torde få ankomma på Kungl. Maj:t att, om skäl därtill funnes föreligga, bestämma, om och i vad mån arvodesbeloppet skulle få tagas i anspråk. Med anledning härav har överstyrelsen framhållit, att kristiden givetvis medfört en nedgång i skolhusbyggnadsverksamheten och därmed en minskning av överstyrelsens uppgifter i anslutning till kungörelsen 1936: 45 angående statsbidrag till byggnader för folkskoleväsendet. Emellertid föranledde å andra sidan förhandsgranskningen av skissritningar till nya undervisningslokaler ett mycket omfattande arbete inom överstyrelsen. Jämväl uppgörande av typritningar för skolhus- och skolhemsbyggnader toge väsentlig tid i anspråk. Överstyrelsen har därför funnit anledning att till oförändrat belopp, 9,000 kronor, upptaga anslagsbehovet för ifrågavarande ändamål jämväl för nästa budgetår. Då enligt departementschefen de för arbetshjälp åt det byggnadssakkunniga biträdet disponerade medlen under innevarande budgetår skulle få användas under samma förbehåll som beträffande anslagsmedlen till det byggnadssakkunniga biträdet, har överstyrelsen vidare framhållit, att även för denna hjälp arbetsuppgifter av enahanda anledning som för det byggnadssakkunniga biträdet alltjämt föreläge i icke ringa omfattning, vilket även syntes bli fallet under nästa budgetår. Överstyrelsen funne sig alltså böra jämväl för budgetåret 1943/44 beräkna oförändrat belopp eller 6,000 kronor till arvode för arbetshjälp åt sitt byggnadssakkunniga biträde.

Statskontoret har, under framhållande att rådande tidsläge otvivelaktigt medfört en nedgång i skolhusbyggnadsverksamheten, ifrågasatt, om icke ifrå-

gavarande anslagsmedel borde nedsättas med ett i förhållande till minskningen i arbetsuppgifterna skäligt belopp.

Departementschefen.

Vad till en början angår de förändringar i skolöverstyrelsens organisation, som föranledas av inrättandet av en särskild överstyrelse för yrkesutbildning, erinrar jag, att denna omorganisation föreslagits skola träda i kraft den 1 januari 1944, dock att bland annat chefsbefattningen avsetts skola inrättas redan från och med den 1 juli 1943.

I propositionen angående inrättandet av den nya överstyrelsen har på sid. 62 lämnats en sammanställning av den personal, som inom skolöverstyrelsen för närvarande i huvudsak är avsedd för yrkesskolavdelningen, och dels den personal, som jag beräknat erforderlig för den nya överstyrelsen. Jag förutsätter, att skolöverstyrelsens personalstat skall i samband med omorganisationen minskas med det antal tjänster inom vederbörande lönegrader, som angivas i kolumn 4 av följande tabell.

1	2	3	4	5
Tjänster	Lönegrad	Skolöverstyrelsen i dess helhet ¹⁾	Skolöverstyrelsens yrkesskolavdelning	Överstyrelsen för yrkesutbildning
<i>Ordinarie tjänstemän</i>				
Undervisningsråd (byråchef)	A 30	14	3	3
Konsulent för husligt arbete (statskonsulent)	A 26	1	1	1
Sekreterare	A 24	1	1	1
Notarier	A 21	5	2	2
Kanslibiträden	A 7	5	1	1
Expeditionsvakt	A 5	3	1	—
„	A 6	—	—	1
Kontorsbiträden	A 4	6	2	3
<i>Extra ordinarie tjänstemän</i>				
Förste byråingenjör	Eo 24	1	1	1
Kanslibiträden	Eo 7	7	2	1
Kontorsbiträden	Eo 4	7	1	3

¹⁾ Frånsett den statistiska avdelningen.

Såsom av sammanställningen framgår, torde det icke möta några svårigheter att överflytta de i kolumn 4 angivna *tjänsterna* till den nya överstyrelsen utqm i två fall, nämligen beträffande expeditivsvaktsbefattningen och den ena av de två extra ordinarie kanslibiträdestjänsterna. Den för den nya överstyrelsen avsedda expeditivsvaktsbefattningen blir placerad i en lönegrad högre än motsvarande tjänst vid yrkesskolavdelningen. Jag förutsätter därför, att den nya tjänsten kommer att tillsättas med innehavaren av en av expedi-

tionsvaktstjänsterna i lönegraden A 5 hos skolöverstyrelsen i syfte att möjliggöra omedelbar indragning av den övertaliga tjänsten. Vad kanslibiträdets tjänsterna angår, har jag inhämtat, att en av dessa för närvarande icke är tillsatt; det torde få förutsättas, att så icke heller kommer att ske. Härigenom möjliggöres nämligen en indragning av tjänsten vid den förestående omorganisationen utan avskedande av personal. .

Jag har hittills endast berört frågan om vilka *tjänster*, som skola överflyttas till det nya ämbetsverket. Då det gäller frågan, vilka *personer* som skola förflyttas, torde det få ankomma på Kungl. Maj:t att meddela de bestämmelser, som må befinnas erforderliga.

Yrkeskolavdelningens utbrytande ur skolöverstyrelsen medför konsekvenser även beträffande vissa arvodesysslor. Sålunda bör anslagsposten till arvoden och särskilda ersättningar, bestämda av Kungl. Maj:t, minskas med ett belopp, motsvarande arvodet, 500 kronor för år, åt en avdelningschef. Det under anslagsposten till avlöningar till övrig icke-ordinarie personal ingående beloppet av 21,100 kronor till ersättning åt inspektörer och sakkunniga biträden bör vidare minskas med *dels* 900 kronor, avseende konsulenten för husligt arbete, *dels* 600 kronor, avseende inspektion av barnavårdsundervisningen, *dels* 2,200 kronor, avseende ersättning åt examensombud för de tekniska läroverken, *dels* 4,000 kronor, avseende inspektion av utbildningen av elektriska installatörer, ersättning till examensombud m. m., *dels* ock ett skäligt belopp, avseende andra, här ej särskilt nämnda ändamål av beskaffenhet att böra bestridas från ifrågavarande anslagsmedel. Sistnämnda belopp beräknar jag till 400 kronor. Ifrågavarande anslagsmedel om tillhoppa 21,100 kronor böra alltså minskas med $(900 + 600 + 2,200 + 4,000 + 400 =) 8,100$ kronor till $(21,100 - 8,100 =) 13,000$ kronor. Sistnämnda belopp synes, på sätt jag förordat i fråga om motsvarande anslagsmedel för överstyrelsens för yrkesutbildning vidkommande, lämpligen böra anvisas under en särskild, förslagsvis betecknad anslagspost, benämnd »arvoden och ersättningar till inspektörer och sakkunniga biträden m. m.», vilken icke bör få överskridas utan Kungl. Maj:ts medgivande.

Jag har, som förut erinrats, i samband med min anmälan av propositionen angående inrättande av en överstyrelse för yrkesutbildning framhållit, att yrkeskolavdelningens bortfallande kommer att för skolöverstyrelsen medföra behov av vissa arbetskrafter för den yrkesbetonade undervisningen inom de allmänna skolorna. I allmänhet torde skolöverstyrelsens ledande verksamhet beträffande denna undervisning med fördel kunna utövas utan särskilda kostnader, därest erforderligt samarbete med den nya överstyrelsen äger rum i den omfattning, som skolöverstyrelsen i sitt yttrande över verkstadsskolutredningens förslag förutsatt skola ske. Emellertid synes skolöverstyrelsen icke kunna undvara särskilda arbetskrafter för konsulent- och inspektionsverksamhet i fråga om den betydelsefulla och omfattande undervisning i hushållsgöromål och kvinnlig slöjd, som bedrivs i de allmänna skolorna. Skolöverstyrelsen har för

detta ändamål förordad anställande av en konsulent i hushållsgöromål i lönegraden A 21 samt anvisande av ett arvode av 3,000 kronor för anställande av en konsulent i kvinnlig slöjd. Jag är icke för närvarande beredd att tillstyrka detta förslag i dess helhet. I avbidan på närmare erfarenhet förordar jag, att ett belopp av 6,000 kronor för helt år räknat anvisas under den förutnämnda anslagsposten till arvoden och ersättningar till inspektörer och sakkunniga biträden m. m. för konsulentverksamhet beträffande undervisningen i husligt arbete. Jag förutsätter, att huvuddelen av beloppet kommer att användas för anställande av en konsulent i hushållsgöromål.

Beträffande skolöverstyrelsens anslagsäskanden för nästa budgetår vill jag framhålla följande.

Av vad chefen för finansdepartementet anfört i årets statsverksproposition under rubriken »för flera huvudtitlar gemensamma frågor» framgår, att avsikten icke är att för 1943 års riksdag framlägga förslag med anledning av tjänsteförtecknings-sakkunnigas betänkande, del II. Vid sådant förhållande saknar jag anledning att nu upptaga till prövning skolöverstyrelsens förslag angående avdelningschefernas löneställning. Med hänsyn till den principiella ståndpunkt, som vid beredningen av ärenden angående riksstatsanslag för nästa budgetår intagits till frågor om förbättrad löne- eller tjänsteställning för statsanställd personal, är jag icke heller beredd att tillstyrka förslagen om uppförande av gymnastikkonsulenterna på ordinarie stat och om ändrad personalorganisation på biblioteksroteln. Av samma anledning kan jag icke heller biträda förslaget om höjning av arvodet åt inspektören för blindundervisningen. I detta sammanhang får jag erinra om, att jag förutsatt, att arvodet till inspektören för verkstadsskolorna skall från och med 1 januari 1944 utgå från det för den nya överstyrelsen för yrkesutbildning beräknade avlöningsanslaget. För tiden intill nämnda dag torde arvodet alltjämt böra utgå från anslaget till understöd åt verkstadsskolor för viss arbetslös ungdom.

Jag har icke något att erinra mot skolöverstyrelsens förslag om överförande till överstyrelsens avlöningsanslag av kostnaderna, tillhoppa 13,300 kronor, för biträden för student- och realexaminas anordnande samt renskrivning för samma ändamål. I fråga om förslaget att anvisa medel för anställande av en amanuens för biträde med behandlingen av ärenden angående ersättning åt folk- och småskollärare för kostnader för sjukvård m. m. biträder jag statskontorets mening, att viss försiktighet bör iakttagas. I avvaktan på närmare erfarenhet rörande behovet av arbetskraft för detta ändamål torde ett belopp av 4,000 kronor böra anvisas under anslagsposten till övrig icke-ordinarie personal för anställande av den extra personal, som må visa sig erforderlig. Mot förslaget om anvisande av i runt tal 1,150 kronor för extra arbetshjälp för utförande av vissa statistiska beräkningar har jag i likhet med statskontoret icke funnit anledning till erinran.

Skolöverstyrelsen har vidare hemställt om viss anslagshöjning för beredande av medel till ålderstillägg åt ordinarie och icke-ordinarie tjänstemän. Jag bi-

träder detta förslag såvitt gäller icke-ordinarie personal. För detta ändamål beräknar jag en höjning av 2,000 kronor.

Anslagsposten till rörligt tillägg bör undergå den justering, som föranledes av vad jag i det föregående förordat.

Med hänsyn till att den nya överstyrelsen för yrkesutbildning är avsedd att träda i verksamhet från och med den 1 januari 1944, torde särskilda avlöningsstater böra fastställas dels för tiden den 1 juli—den 31 december 1943 och dels för tiden den 1 januari—den 30 juni 1944. Härvid bör beaktas, att en av de nuvarande undervisningsrådsbefattningarna, vilken är avsedd att indragas med utgången av december 1943, för närvarande är vakant. Med hänsyn härtill böra några avlöningsmedel icke beräknas för uppehållande av denna tjänst med ordinarie innehavare under senare halvåret 1943.

Avlöningsstaten för första hälften av nästa budgetår beräknar jag på följande sätt.

1. Avlöningar till ordinarie tjänstemän, <i>förslagsvis</i> [$\frac{1}{2}$ av (406,000 — 12,600 =) 393,400 =]	kronor 196,700
2. Arvoden och särskilda ersättningar, bestämda av Kungl. Maj:t, <i>förslagsvis</i> ($\frac{1}{2}$ av 35,800 =)	» 17,900
3. Arvoden och särskilda ersättningar till inspektörer och sakkunniga biträden m. m., <i>förslagsvis</i> ($\frac{1}{2}$ av 21,100 = i runt tal)	» 10,600
4. Avlöningar till övrig icke-ordinarie personal [$\frac{1}{2}$ av (296,800 — 21,100 + 13,300 + 4,000 + 1,150 + 2,000 =) 296,150 = i runt tal]	» 148,100
5. Rörligt tillägg, <i>förslagsvis</i> [$\frac{1}{2}$ av (99,400 — 1,600 =) 97,800 =]	» 48,900
	<hr/> Summa kronor 422,200.

Avlöningsstaten för andra hälften av nästa budgetår beräknar jag sålunda.

1. Avlöningar till ordinarie tjänstemän, <i>förslagsvis</i> [196,700 — ($\frac{1}{2}$ av 75,400 =) 37,700 =]	kronor 159,000
2. Arvoden och särskilda ersättningar, bestämda av Kungl. Maj:t, <i>förslagsvis</i> [17,900 — ($\frac{1}{2}$ av 500 =) 250 = i runt tal]	» 17,700
3. Arvoden och särskilda ersättningar till inspektörer och sakkunniga m. m., <i>förslagsvis</i> [10,600 — ($\frac{1}{2}$ av 8,100) + ($\frac{1}{2}$ av 6,000) = i runt tal]	» 9,500
4. Avlöningar till övrig icke-ordinarie personal [148,100 — ($\frac{1}{2}$ av 17,400 =) 8,700]	» 139,400
5. Rörligt tillägg, <i>förslagsvis</i> [48,900 — ($\frac{1}{2}$ av 14,000 =)]	» 41,900
	<hr/> Summa kronor 367,500.

Avlöningsanslaget torde alltså för nästa budgetår böra uppföras med (422,200 + 367,500 =) 789,700 kronor, vilket innebär en anslagsminskning med 48,300 kronor. Enligt mina beräkningar kommer yrkesskolavdelningens utbrytande att medföra en med i runt tal 124,000 kronor för helt år räknat minskad belastning av förevarande anslag, även om hänsyn toges till att 6,000 kronor beräknats för konsulentverksamhet för husligt arbete i de allmänna skolorna.

II. Förslagsanslaget till Skolöverstyrelsen: Omkostnader.

Detta anslag är för innevarande budgetår uppfört med 146,500 kronor. Anslaget disposition, anslagsbelastningen för budgetåret 1941/42 samt skolöverstyrelsens anslagsberäkningar för nästa budgetår framgå av följande sammanställning.

Anslagsposter	Belastning 1941/42 kronor	Anslag 1942/43 kronor	Skolöverstyrelsens förslag kronor
1. Sjukvård m. m., <i>förslagsvis</i>	6,631: 34	7,500	7,500
2. Reseersättningar, <i>förslagsvis</i>	} 58,224: 76	38,000	48,000 (+ 10,000)
3. Tjänstgöringstraktamenten åt vikarierande undervisningsråd, <i>förslagsvis</i>		10,000	10,000
4. <i>Expenser:</i>			
a) Bränsle, lyse och vatten, <i>förslagsvis</i>	15,818: 31	16,500	18,500 (+ 2,000)
b) Möbler m. m. till skolöverläkarens tjänstelokaler	—	1,500	— (— 1,500)
c) Övriga <i>expenser</i>	87,000: —	73,000	97,000 (+ 24,000)
Summa	167,674: 41	146,500	181,000 (+ 34,500)

Av skolöverstyrelsens framställning inhämtas i huvudsak följande.

R e s e e r s ä t t n i n g a r. Av den begärda höjningen av 10,000 kronor hänför sig ett belopp av 5,000 kronor till inspektörerna för verkstadsskolorna och för utbildningen av elektriska installatörer, medan återstoden avser stegringen av resekostnaderna.

B r ä n s l e m. m. Den begärda höjningen avser att täcka kostnaderna för eventuellt fortsatt prisstegring.

Ö v r i g a e x p e n s e r. Skolöverstyrelsen erinrar till att börja med, att den för budgetåret 1941/42 anvisade delposten till övriga *expenser* jämlikt Kungl. Maj:ts den 19 juni 1942 lämnade medgivande fått överskridas med 14,000 kronor. Med detta belopp borde posten i första hand höjas. Vidare beräknar överstyrelsen ett belopp av ytterligare 6,000 kronor för mötande av fortsatta prisstegringar, ökade städningskostnader, nytillkommande arbetsuppgif-

ter m. m. Från anslaget till vissa kostnader för student- och realexamina borde slutligen överflyttas expens- och tryckningskostnader om sammanlagt 4,300 kronor. Delposten borde alltså höjas med inalles (14,000 + 6,000 + 4,300 =) i runt tal 24,000 kronor.

Yrkesskolavdelningens utbrytande ur skolöverstyrelsen medför givetvis en minskning av belastningen på överstyrelsens omkostnadsanslag. Verkstads-skolutredningen har för sin del beräknat denna avdelnings andel i utgifterna under omkostnadsanslaget till i runt tal en femtedel av de sammanlagda utgifterna. Då skolöverstyrelsen icke framställt någon erinran mot detta beräkningssätt, torde detsamma kunna läggas till grund för anslagsberäkningen för nästa budgetår. Med beaktande, att den nya överstyrelsen för yrkesutbildning vid bifall till vad jag förordat kommer att träda i verksamhet den 1 januari 1944, beräknar jag minskningen av de särskilda posterna i omkostnadsstaten till följd av omorganisationen på följande sätt.

Departement-
schefen.

Sjukvård m. m. ($\frac{1}{2}$ av 1,600 =)	kronor	800
Reseersättningar ($\frac{1}{2}$ av 7,600 =)	»	3,800
Tjänstgöringstraktamenten ($\frac{1}{2}$ av 2,000 =)	»	1,000
Bränsle m. m. ($\frac{1}{2}$ av 3,000 =)	»	1,500
Övriga expenser ($\frac{1}{2}$ av 14,600 =)	»	7,300

Summa kronor 14,400.

Vidare bör beaktas att delposten om 1,500 kronor till möbler m. m. till skolöverläkarens tjänstelokaler, vilken avser en engångsutgift, bortfaller. Å andra sidan torde anslagsposten till reseersättningar till följd av stegringen av resekostnaderna böra höjas med 4,400 kronor. Delposten till övriga expenser synes vidare böra höjas med 15,000 kronor med hänsyn till medelsutgången under budgetåret 1941/42 och till att jag förordar bifall till överstyrelsens förslag om överflyttning till nu ifrågakvarande anslag av utgifterna för expens- och tryckningskostnaderna för examens anordnande.

Jag beräknar alltså överstyrelsens omkostnadsanslag för nästa budgetår till (146,500 — 14,400 — 1,500 + 4,400 + 15,000 =) 150,000 kronor, vilket innebär en anslagshöjning med 3,500 kronor.

III. Hemställan.

Åberopande vad jag i det föregående anført hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen att

dels godkänna följande personalförteckning för skolöverstyrelsen, att tillämpas tills vidare från och med den 1 januari 1944:

Personalförteckning:

Befattning.	Lönegrad.
<i>Tjänstemän å ordinarie stat.</i>	
1 generaldirektör	B 3
1 skolöverläkare	C 6
11 ledamöter	A 30
1 förste bibliotekskonsulent	A 27
2 sekreterare	A 26
1 andre bibliotekskonsulent	A 21
3 notarier	A 21
1 registrator	A 14
2 kansliskrivare	A 11
1 förste expeditionsvakt	A 7
4 kanslibiträden	A 7
2 expeditionsvakter	A 5
4 kontorsbiträden	A 4

Skolöverstyrelsens statistiska
avdelning.

1 förste aktuarie, tillika chef	A 26
1 aktuarie	A 21
2 kansliskrivare	A 11
2 kanslibiträden	A 7
1 expeditionsvakt	A 5
3 kontorsbiträden	A 4
1 skrivbiträde	A 2

*Extra ordinarie tjänstemän i högre lönegrad
än den 20:e.*

1 förste gymnastikkonsulent	Eo 26
1 andre gymnastikkonsulent	Eo 21
1 andre bibliotekskonsulent	Eo 21
1 notarie	Eo 21;

dels godkänna följande avlöningsstat för skolöverstyrelsen,
att tillämpas för tiden den 1 juli—den 31 december 1943:

A v l ö n i n g s s t a t .

1. Avlöningar till ordinarie tjänstemän, <i>förslagsvis</i>	kronor 196,700
2. Arvoden och särskilda ersättningar, bestämda av Kungl. Maj:t, <i>förslagsvis</i> .	» 17,900
3. Arvoden och särskilda ersättningar till inspektörer och sakkunniga biträden m. m., <i>förslagsvis</i>	» 10,600

4. Avlöningar till övrig icke-ordinarie personal	kronor 148,100
5. Rörligt tillägg, <i>förslagsvis</i>	» 48,900
	<u>Summa kronor 422,200;</u>

dels godkänna följande avlöningsstat för skolöverstyrelsen, att tillämpas under tiden den 1 januari—den 30 juni 1944:

A v l ö n i n g s s t a t .

1. Avlöningar till ordinarie tjänstemän, <i>förslagsvis</i>	kronor 159,000
2. Arvoden och särskilda ersättningar, bestämda av Kungl. Maj:t, <i>förslagsvis</i> .	» 17,700
3. Arvoden och särskilda ersättningar till inspektörer och sakkunniga biträden m. m., <i>förslagsvis</i>	» 9,500
4. Avlöningar till övrig icke-ordinarie personal	» 139,400
5. Rörligt tillägg, <i>förslagsvis</i>	» 41,900
	<u>Summa kronor 367,500;</u>

dels till Skolöverstyrelsen: *Avlöningar* för budgetåret 1943/44 anvisa ett *förslagsanslag* av kronor 789,700;
dels ock till Skolöverstyrelsen: *Omkostnader* för budgetåret 1943/44 anvisa ett *förslagsanslag* av kronor 150,000.

Med bifall till denna av statsrådets övriga ledamöter biträdda hemställen förordnar Hans Maj:t Konungen, att till riksdagen skall avlätas proposition av den lydelse, bilaga vid detta protokoll utvisar.

Ur protokollet:

E. Reuterswärd.